

Przedszkolaki filozofują

Filozof to mędrzec, człowiek wielkiej wiedzy, humanista zagłębiany w księgach i własnych myślach. Czy zawsze? A może filozof to leżący na dywanie pięciolatek, który zastanawia się, czym jest czas albo na czym polega szczęście? Czy to możliwe? Czy małe dziecko jest w stanie zajmować się sprawami, które zaprzężają głowę akademikom?

To nie tylko możliwe, ale i sprawdzone w praktyce. Od kilkudziesięciu lat w systemach oświatowych wielu państw realizowany jest projekt „Filozofowania z dziećmi”, który dzięki zastosowaniu filozoficznych technik zdobywania wiedzy rozwija w dzieciach krytycyzm, potencjał twórczy oraz etyczną postawę. Na zajęciach filozofowania z dziećmi nie chodzi o prezentację wiedzy z zakresu historii filozofii. Filozofia dostarcza tutaj metod, dzięki którym dzieci stają się badaczami otaczającego je świata.

Badania prowadzone w Stanach Zjednoczonych, Niemczech i Polsce dowodzą, że udział w zajęciach filozofowania poprawia jakość nauki i sposobu funkcjonowania dziecka w środowisku przedszkolnym i szkolnym. Dzieci łatwiej się koncentrują, w szybszym tempie wykonują zadania edukacyjne, precyzyjniej się wypowiadają. Stają się przy tym bardziej pewne siebie i otwarte na współpracę z rówieśnikami.

Jak na razie w Polsce niewiele jest miejsc, które oferują dzieciom kontakt z myśleniem filozoficznym. Jednym z nich jest Przedszkole Językowe Abrakadabra w Zielonej Górze, gdzie Magdalena Karwicka-Staśkiewicz, dyrektorka placówki, eksperymentalnie włączyła do programu zajęć warsztaty zatytułowane „Dziwna Zofia”. Przez cały ubiegły rok szkolny zajęcia filozofowania z dziećmi w wieku pięciu i sześciu lat prowadziły tam dr Anna Malitowska i mgr Karolina Budzińska z Zakładu Etyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Warsztaty opierające się głównie na dyskusjach i zabawach edukacyjnych miały za zadanie przybliżyć trzy zasadnicze wymiary filozofii i filozofowania:

- filozofować to znaczy myśleć racjonalnie: rozumieć słowa, budować z nich spójne logicznie wypowiedzi, prezentować je i przekształcać na podstawie rozumnie dobranych argumentów;
- filozofować to znaczy działać rozumnie: stawiać pytania, jeśli się czegoś nie wie i nie rozumie, poszukiwać odpowiedzi i współpracować z innymi, których nurtują podobne kwestie.
- filozofować to wreszcie zajmować określoną postawę wobec świata i ludzi: ciekawość świata i zaangażowane uczestnictwo w świecie, otwartość na drugiego człowieka, poszanowanie jego praw, ale też stawianie sobie i innym rozsądnych wymagań.

Takiego filozofowania warto uczyć już najmłodszych!

Anna Malitowska, Karolina Budzińska